GRUNDLAG FOR DEN BEREGNEDE NOTERING FOR ØKOLOGISKE SMÅGRISE – OKTOBER 2018

NOTAT NR. 1827

Grundlaget beskriver forudsætningerne for den økologiske smågrisenotering fra uge 43, 2018.

INSTITUTION: SEGES SVINEPRODUKTION

FORFATTER: MICHAEL GROES CHRISTIANSEN

UDGIVET: 18. OKTOBER 2018

Dyregruppe: Søer, smågrise og slagtesvin

Fagområde: Produktionsøkonomi, Driftsøkonomi

Sammendrag

Dette er en opdatering af Notat nr. 1808 (2018) [1], og danner et nyt grundlag for økologi baseret på 2017-landsgennemsnittet for økologisk svineproduktion.

Den beregnede Notering for Økologiske Smågrise beregnes ud fra det bedst mulige skøn over indtægter og udgifter for henholdsvis smågrise- og slagtesvineproducenten. Indtægterne kommer ved salg af slagtesvin og søer, baseret på Friland A/S'-noteringer. Omkostningerne består af styk-, kontante kapacitets- og finansieringsomkostninger. Ud fra de samlede indtægter og udgifter kommer der et resultat på bundlinjen, som fordeles mellem smågrise- og slagtesvineproducenten. Det er renter og afskrivninger ved at producere henholdsvis en smågris og et slagtesvin, der anvendes til at fordele under- og overskud mellem smågrise- og slagtesvineproducenten. Baggrunden for dette princip er, at smågrise- og slagtesvineproducenten skal have samme afkast af den investerede kapital i produktionsapparatet.

Den beregnede Notering for Økologiske Smågrise beregnes ud fra Danish Crowns almindelige notering for slagtesvin plus Friland A/S'-tillæg for økologiske grise. Noteringen fastsættes altid på baggrund af den senest offentliggjorte slagtesvinenotering tillagt de forskellige økologiske tillæg. Hvis slagtesvinenoteringen suspenderes, offentliggøres Den beregnede Notering således uændret ugentligt, indtil en ny slagtesvinenotering foreligger.

Kontrakter, der indgås mellem køber og sælger, bør omfatte, hvilken eller hvilke noteringer samt hvilket grundlag et kvalitetstillæg eller fradrag til basisnoteringen smågriseprisen skal beregnes ud fra. Ligeledes skal parterne selv forholde sig til prisen på ukurante grise som fx halvorner, grise med brok, samt grise der i størrelse afviger fra det aftalte. Det bør ligeledes være aftalt, hvordan køber og sælger skal forholde sig i tilfælde af tab som følge af *Salmonella* i slagtesvine- og/eller sobesætningen. Eventuel vaccination af vækstdyr bør aftales mellem køber og sælger.

Baggrund

Beregning af smågrisenoteringerne foretages hver uge. Noteringen offentliggøres sammen med noteringen for økologiske slagtesvin.

Idéen bag Den beregnede Notering for Økologiske Smågrise er at fordele resultatet pr. produceret svin mellem smågrise- og slagtesvineproducenten, så begge får en andel af resultatet, som svarer til investeringen. Fordelingen af de samlede omkostninger ved at producere et svin afhænger naturligvis af de forudsætninger, der anvendes. Der tages udgangspunkt i produktionssystemer til søer på friland og 800 stipladser til slagtesvin i et staldsystem med adgang til udeareal.

Mindst én gang om året tages samtlige forudsætninger op til ny vurdering for at blive tilpasset den løbende udvikling i effektivitet. Ændringer i noteringen, foderpriser og produktionsafgifter mv. indgår dog i beregningen på det tidspunkt, de måtte fremkomme.

Materiale og metode

Noteringer

Nedenstående noteringer og slagtevægte indgår i Den beregnede Notering for Økologiske Smågrise:

- Vejet slagtesvinenotering fra Slagteriselskabet Danish Crown + økologi- og kvalitetstillæg fra Friland A/S, inkl. efterbetaling og markedstillæg
- Slagtesøer og gylte, notering III, inkl. økologitillæg og efterbetaling
- Slagtepolte, højeste vægtgruppe for slagtesvin, inkl. økologitillæg og efterbetaling for slagtesvin
- Slagteorner og halvorner afregnes til konventionel notering
- Avlsorner. Prisen for en D-orne, inkl. transport
- LY-sopolte/konventionel/MS/SPF, inkl. transport.

Tabel 1. Slagtevægt og godkendelsesprocent, økologiske grise baseret på gennemsnitsudtræk fra det viste årstal, omkring uge 35 og 1 år frem

Slagtevægt	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Slagtesvin, kg	83,8	83,8	83,5	84,1	85,4	86	85,8
Søer og gylte, kg*	190	190	190	190	172	178	179
Orner, kg	240	213	222	222	204	210	221
Godkendte slagtesvin, %	74,8	66,9	67,3	73,1	70,4	67,3	70,2

* eksklusiv små polte

Da orner og halvorner afregnes til traditionel notering, leveres de til smågrisekøber uden beregning. Godkendte slagtesvin er den andel af slagtesvinene, som afregnes med kvalitetstillæg. Godkendelsesprocenten er baseret på, at der maksimalt er 3 %, der ikke godkendes på grund af farvede pletter. Tabet for grise, der ikke er godkendt på grund af farvede pletter, kan beregnes som følgende:

86 kg slagtevægt × fradrag ved ikke-godkendelse × den gennemsnitlige godkendelsesprocent.

For eksempel: 86 kg × kr. 4,00 × 0,673 = 231,5 kr. pr. gris med farvede hårsække.

Indregnet efterbetaling og resttillæg pr. kg fremgår af tabel 2 og er fremadrettet baseret fra sidst kendte tillæg. Resttillæg opnås af alle økologiske grise mellem 60 og 104,9 kg slagtevægt bortset fra orner eller halvorner i dette vægtinterval. 99 % af de økologiske grise får resttillæg.

Tabel 2. Oversigt over efterbetaling og resttillæg som indregnes pr. kg slagtekrop over tid. Sidst kendte efterbetaling på udgivelsestidspunktet indgår i afregningsprisen og er angivet med slutåret

Regnskabsår	2013	2014	2015	2016	2017
Efterbetaling, kr.	0,90	0,90	1,05	1,00	1,15
Nutidsværdi af efterbetaling, kr.	0,85	0,88	1,03	0,98	1,13
Resttillæg, kr.	0,00	1,25	0,75	0,80	1,15
Resttillæg korrigeret, kr.	0	1,23	0,74	0,79	1,13

Sundhedstillæg og vaccinationer

Økologiske grise kan godt have SPF-status. Vejledende merpris for høj sundhedsstatus ved fravænning og ved 30 kg er:

- 5 kr. for en SPF+myc-smågris
- 9 kr. for SPF-smågris.

I dette grundlag er der indregnet følgende gennemsnitlige vaccinationsudgifter til vækstdyr [1]:

- 8 kr./pattegris
- 0 kr./smågris
- 12 kr./slagtesvin.

Nogle slagtesvineproducenter ønsker et større vaccinationsprogram. Flere sobesætninger har vaccinationsudgifter på op til 28 kr./fravænnet gris via vaccination mod *Lawsonia*, ødemsyge, Myc og Ap samt PCV2. Vaccinationsprogrammet bør aftales mellem smågrise- og slagtesvineproducent, samt hvem der gør hvad og dermed har en eventuel vaccineudgift.

Produktionsresultater

Produktionsresultaterne er fra effektivitetskontrollen med samme periode for søer og slagtesvin. Der omregnes til standardiserede værdier for tilvækst og FEsv i smågrise- og slagtesvineholdet.

Tabel 3. Produktionsresultater/forudsætninger, økologiske grise. Sidst kendte landsgennemsnit baseret på kalenderåret indgår i grundlaget

Landsgennemsnit år	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. lægs, %	22,0	22,0	22,0	25,5	24,0	25,0	26,5	25,0
Døde søer, %	5	5	7	7	7	7	7	7
Laktationsperiode/kuld				51,5	52	52,5	53	53
Spildfoderdage/kuld				19,5	24,1	20,1	21,5	18,0
Kuld/årsso				1,95	1,90	1,93	1,92	1,94
Fravænnede grise/kuld				11,00	11,40	11,50	11,85	11,90
Fravænnede grise/årsso, stk.	20,70	21,60	21,30	21,50	21,70	22,20	22,75	23,10
Sofoder pr. årsso + grovfoder, FEsv/årsso	2.000	2.020	2.020	1.820	1.820	1.820	1.820	1.830
Grovfoder, FEsv/årsso	0	0	0	200	200	200	200	200
Fravænningsvægt, kg	14	14	14	14	14	14	14	14
Smågrise (fravænning-30 kg):								
Daglig tilvækst, fravænning-30 kg, g				505	535	545	520	550
FEs pr. kg tilvækst	2,20	2,20	2,20	2,30	2,33	2,32	2,20	2,13
Grovfoder i FEsv/smågris				0,96	0,92	0,89	0,92	0,87
Døde grise, %	4,0	4,0	4,0	3,0	4,0	3,8	2,8	2,8
Slagtesvin (30 kg-slagtning):								
Levende E-kontrol	109,8	109,8	109,8	109,4	110,2	111,9	112,7	112,4
FEs pr. kg tilvækst	3,24	3,20	3,16	3,07	3,15	3,12	3,11	3,05
Daglig tilvækst, gram/dag	800	800	800	790	840	850	880	910
Grovfoder i FEsv/slagtesvin				6,08	5,73	5,78	5,64	5,43
Kødprocent	59,4	59,4	58,9	58,6	59,4	59,0	59,2	59,8
Døde/kasserede, %	5,0	5,3	6,0	5,5	4,5	4,2	4,5	4,2

Der regnes med 100 gram grovfoder pr. dag til smågrise og 200 gram pr. dag til slagtesvin. Grovfoder sættes til 0,3 FEN/kg. Grovfoder sættes 35 øre lavere pr. 1 FEsv end en økologisk slagtesvineblanding.

Arbejdsforbrug

Ved beregning af arbejdsforbruget er der taget udgangspunkt i produktionssystemer med søer på friland og slagtesvin på stald med adgang til udendørs løbegård. I arbejdsforbruget indgår tilsyn, behandling og registrering samt driftsledelse og vedligeholdelse. Det fastsatte arbejdsforbrug fremgår af tabel 4. Arbejdstidsforbrug bliver underkastet en analyse, som er klar til december 2018.

Tabel 4. Arbejdstidsforbrug i økologisk svineproduktion fra årstal

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Timer/årsso indtil fravænning	14	13	14	14	14	14	14
Minutter/smågris	9	10	10	10	10	10	10
Minutter/slagtesvin	23,4	25,5	25,5	25,5	25,5	25,5	25,5

Arbejdslønnen er baseret på lønaftaleforhold inden for landbruget til en landbrugsuddannet medarbejder, der kan arbejde selvstændigt.

Lokalbedøvelse i forbindelse med kastration

Lokalbedøvelse i forbindelse med kastration er indlagt som en stykomkostning pr. fravænnet grise. Estimatet på 3,83 kr./lokalbedøvet hangris eller 1,92 kr./fravænnet gris er inkl. ekstra arbejdsindsats og omkostninger til lokalbedøvelse.

Diverse styk- og kapacitetsomkostninger

Foderpriser

Foderpriser kan ændres løbende af udvalget efter behov. I dette notat vises kun, hvad de sættes til af udvalget i september det pågældende år. Der anvendes priser på færdigblandinger solgt på kontrakt. Prisniveauet er kontraktprisen baseret på levering af 12 tons pr. gang.

Tabel 5. Foderpriser økologi. Pris i kr. pr. 100 FEso eller FEsv

Dyregruppe	Fra uge 39, 2013	Fra uge 51, 2013	Fra uge 42, 2014	Fra uge 42, 2015	Fra uge 41, 2016	Fra uge 42, 2017	Fra uge 43 2018
Sofoder	305	290	270	284	295	319	311
Smågrisefoder	387	360	335	360	370	402	385
Slagtesvinefoder	315	300	285	299	310	330	333

Fra 1. januar 2018 har alt foder været 100 % økologisk foder.

Besætningsværdi

Besætningsværdien beregnes ud fra indkøbsprisen samt avls- og produktionsværdier for de forskellige dyrekategorier og sundhedsniveauer. I forhold til antal årssøer må der indkøbes 20 % ikke-økologiske sopolte til fornyelse af besætningen årligt. Den årlige soudskiftning er p.t. cirka 49 %, så mindst 59 % af poltene løbet, skal være omlagt til økologiske polte. Værdien af eget tillæg er beregnet som værdien af et økologisk slagtesvin + 500 kr./polt til avlsstyring.

Friland A/S har oplyst, at cirka 95 % af de økologiske søer også afregnes som økologiske og derved få det høje markedstillæg for økologiske søer.

Diverse priser

Fælles stykomkostninger, som kun gælder for én dyregruppe, fremgår af tabel 6.

Tabel 6. Diverse priser. Sidste kolonne indgår i nuværende grundlag

Diverse stykomkostninger	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Pris pr. time, kr.	165	168	170	170	166	169	172	175
Jordleje sohold, kr. pr. ha (10,43 søer pr. ha)	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Pris pr. kWh (diesel etc. omregnet til kWh), kr.	1	1	1	1	1	1	1	1
Halmpris, kr.	0,50	0,55	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,5
Vandpris pr. m^3, kr.	5	5	5	5	5	5	5	5
Udkørsel af gylle pr. m^3, kr.	20	20	20	20	20	20	20	20
Transport ved 30 kg (mindre læs), kr.	17	17	17	17	17	17	17	17
Transport pr. sopolt, kr.	120	120	120	120	120	120	120	120
Genafgift søer, kr.	39	39	39	39	39	0	0	0
KS-udgifter fra 2016 inkl. genafgift, kr.	150	150	150	155	155	195	200	200

Genafgift udgør 124 kr./polt*0,5 (årlig poltebehov pr. årsso cirka) svarende til cirka 62 kr./årsso + produktionssæd = 45 kr./årsso.

Forbrug pr. enhed eller omkostning pr. enhed til energi, halm, medicin og vacciner, DAKA/destruktion samt diverse uspecificerede omkostninger fremgår af tabel 7. Vacciner i sobesætninger er delt op i vacciner til henholdsvis søer og pattegrise. Specielt vaccinefordelingen for vækstdyr er vejledende, men er taget med for at vise, hvor meget der er indregnet og i hvilken driftsgren. Der er store individuelle forskelle på vaccineforbrug, og på hvem der afholder udgiften, og det bør der korrigeres for i en eventuel smågriseaftale.

Tabel 7. Forbrug eller omkostning pr. årsso, eller pr. produceret enhed

	Søer og pattegrise	Smågrise	Slagtesvin
Energiforbrug pr. enhed, kWh	153	2	11
Halmforbrug pr. enhed, kg	220	7,5	40
Vandforbrug, m^3	4,6	0,09	0,7
Produktionsafgift, kr.	9,9	0	5,0
DAKA/destruktion pr. død enhed, kr.	220	15	55
Diverse udgifter pr. enhed, kr.*	150+556*	1**+2	2
Gødningsværdien pr. FEsv, øre	5	5	5
Medicin pr. enhed, kr.	100	1	2
Rådgivning/dyrlæge pr. enhed, kr.	100	2	3
Vaccinationer søer, kr.	200	0	0
Vaccination pr. vækstdyr enhed, kr.	8	0	12
Dyrlæge, vacciner og medicin pr. enhed, kr.	584,8	3	17
Markleje pr. enhed, kr.	384	0	0

* beløbet er pr. årsso for at korrigere for øget vedligehold ved den nødvendige maskinpark i forhold til bygning og inventarinvesteringer i stalde

** grovfoder indregnes som en diverse omkostning for smågrise

Etableringsomkostninger for sobesætninger og vedligehold

Etableringsomkostning og vedligehold fremgår af tabel 8. Der er fra 1. januar 2018 krav om skygge på friland økologi. Farehytten i sig selv giver skygge, men om sommeren kræver det en ekstra ventilationsåbning, så hytten ikke bliver for varm for soen.

Den høje alder ved fravænning i økologi gør, at der fra 2017 er indlagt pattegrisefoderautomater i farefoldene. Der regnes med én automat pr. fire farehytter, det vil sige antallet af pattegrisefoderautomater er fundet ved at dividere farehytter med fire.

Tabel 8. Etableringsomkostninger for sobesætninger (fx 300 årssøer) under forudsætning af markdrift ved siden af

	Enheder	Pris pr. enhed, kr.	Beløb, kr.	Pr. årsso, kr.	Vedligehold i % af investering
Farehytter	91	10.800	982.800	3.276	3
Løbeafdeling	19	6.500	123.500	412	3
Drægtighedshytteplads er	190	2.600	494.000	1.647	3
Flyttekasse	1	43.500	43.500	145	3
Hegn	1	80.6000	806.000	2.687	10
Vogne	1	170.000	170.000	567	10
4-hjuls motorcykel	1	56.200	56.200	187	10
Traktor m. frontlæsser	2	279.000	558.000	1.860	10
Strømaskine	1	130.500	130.500	435	10
Flyttevogn	1	108.500	108.500	362	10
Foder + vand	1	551.600	551.600	1.839	10
Pattegrisefoderautomater	22,75	.6650	151.288	504	3
I alt pr. enhed			4.175.888	13.920	7

Med valgt besætningstørrelse er der en investering på 13.920 kr. pr. årsso. Vedligehold pr. årsso er 7,0 % af den totale investeringssum, det vil sige cirka 973 kr./årsso. Dette er et vægtet gennemsnit af ekspertskøn på vedligehold af inventar og maskinpark i procent af investering sum [2]. i Forhold til standardsatsen til vedligehold økologi som er 0,6 % af nypris på råbygning og 3 % af nypris på inventar, indlægges der en ekstra kapacitetsomkostning pr. årsso, som i grundlaget bliver på 556 kr./årsso til vedligehold maskinpark.

Bygninger

Prisen på et produktionsanlæg til smågrise og slagtesvin er baseret på et staldsystem med 3-klima-stier. Fællesfaciliteter, som kontor og fodercentral, indgår ikke i byggeprisen. Vedligehold er 0,6 % af nypris på råbygning og 3 % af nypris på inventar. **Vedrørende krav til økologiske stalde** henvises til seneste Vejledning om Økologisk Jordbrugsproduktion [3].

Tabel 9. Investering pr. årsso i bygninger, inventar og maskinpark eller pr. smågrise- slagtesvinestiplads samt anvendte rentesatser

Investeringsbeløb per enhed	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Pr. årsso, kr.	8.250	9.700	9.900	11.500	12.376	13.651	13.920
Smågrisestiplads indtil 30 kg, kr.	3.250	3.300	3.370	3.440	3.440	3.580	3.650
Slagtesvinestiplads fra 30 kg til slagtning, kr.	5.000	5.100	5.200	5.300	5.300	5.510	5.620
Realkreditrente, %	3,00	3,30	3,60	3,60	3,59	3,35	3,35
Øvrig gæld, rente, %	7,0	7,3	7,3	7,3	5,5	7,30	7,30

Investeringer i sobesætninger afskrives gennemsnitligt over 9 år beregnet via vægtet gennemsnit.

For smågrise og slagtesvin udgør bygninger 65 % af stipladsprisen, og gulv- og inventardelen udgør 35 %. Bygningsdelen afskrives over 25 år, mens inventardelen afskrives over 12 år.

Der er indregnet 12 måneders opbevaringskapacitet til gødning fordelt på 50 % ajle og 50 % fast gødning med et udgangspunkt på 20 m^3 pr. DE pr. år.

Tillæg og fradrag til Den beregnede Notering for Økologiske Smågrise

Princippet i beregningerne er, at resultatet deles i forhold til investeringens størrelse i henholdsvis so- og slagtesvinebesætningen. Resultatet er det over- eller underskud, der er tilbage, når alle omkostninger er afholdt. Prisen for en smågris bliver herved samtlige udgifter pr. gris ÷ indtægter pr. gris ± andel af resultat pr. gris fra fødsel til slagtning. Sundhedstillæggene for SPF+myc og SPF er faste tillæg.

Tabel 10. Produktionsomkostninger ved nulpunktsafregningspris (24,08 kr. pr. kg slagtekrop), ved økologisk produktion i et nyt anlæg (uge 43, 2018)

Produktion	2014/2015		2015/2016		2016/2017		2017/2018		2017/2018	
0-punkts afregningspris	Til 30 kg	30 kg til slgt.	Til 30 kg	30 kg til slgt.	Til 30 kg	30 kg til slgt.	Til 30 kg	30 kg til slgt.	Til 30 kg	30 kg til slgt.
Værdi af slagtesvin, kr.		1.893		1.969		1.977		2.080		2.066
Gødningsværdi, kr.	7	12	7	12	7	13	7	13	6	13
Smågrise-omkostninger, kr.	757	799	807	845	804	855	835	875	835	871
Stykomkostninger, kr.	466	774	489	833	461	853	482	930	479	920
Nulpunkt DB pr. gris, kr.	298	333	325	304	350	282	360	289	362	288
Kontante kapacitets-omkostninger, kr.	193	143	209	139	233	140	229	140	232	142
Renter og afskrivninger kr.	105	190	116	165	117	142	131	148	130	146
Resultat pr. gris, kr.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Andel finansierings-omkostning, %	35,6	64,4	41,22	58,78	45,12	54,88	46,81	53,19	47,29	52,71
Nulpunkt-afregningspris, kr./kg		22,51		23,41		23,15		24,18		24,08
Slagtevægt, kg		83,5		84,1		85,4		86		85,8

Kg-regulering

Beregning af kg-regulering for smågrise foretages for intervallet: 12-40 kg. Prisen for en smågris på 18 kg beregnes ved at tage 30 kg´s prisen og trække kg-regulering fra for intervallerne 12-25 kg samt 25-30 kg. Reguleringen fremgår af SEGES Svineproduktions hjemmeside: www.svineproduktion.dk

Referencer

[1] Christiansen M. G. (2018): Grundlag for Den beregnede Notering for Økologiske Smågrise - april 2018. Notat nr. 1808, SEGES Svineproduktion.

[2] Højholdt. M. (2016): Landskonsulent, Produktionsøkonomi, Cand. Agro. MBA SEGES Planter & Miljø, Personlig kommunikation.

[3] Miljø og Fødevareministeriet, Landbrugsstyrelsen (2018): Vejledning om Økologisk Jordbrugsproduktion. Marts 2018.

Aktivitetsnr.: 1174 - 7150 300 230 & sagsopgavenummer 1860 arbejdspakke 6

//TOG//

Appendiks

Udvalget for Den beregnede Notering for økologiske smågrise:

- Smågrisesælger Flemming Madsen, Løgagervej 12, 7550 Sørvad, tlf.: 9743 5359 / 2144 7898, fonager@mail.dk
- Smågrisekøber Jakob Børsting. Rosvangvej 63, 7700 Thisted, tlf.: 5174 1927, Havreland@godmail.dk
- Carsten Bøndergaard, Højvang; Velhustedvej 43, 6933 Kibæk, tlf.: 9719 11 81/2264 6474, cb35@live.dk
- Assistant Manager, Ejerservice Jens Peter Nannerup, Friland A/S, Marsvej 43, 8960 Randers SØ, tlf.: 8919 2762 / 4015 9831, jpna@friland.dk
- Landskonsulent Tove Serup, SEGES Økologi, Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N, tlf.: 8740 5000, tos@seges.dk
- Seniorkonsulent, Michael Groes Christiansen, SEGES Erhvervsøkonomi, Axeltorv 3, 1609 København V, tlf.: 3339 4333, mgc@seges.dk

---

SEGES

Tlf.: 33 39 45 00
svineproduktion@seges.dk

Ophavsretten tilhører SEGES. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.
SEGES er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.